

תוכן הענינים

הקדמת המערכת.....ז

חלק ראשון: הכח שבאמונה

- א. האמונה ובריאות הנפש.....יג
- ב. האמונה הטהורה.....כג
- ג. מבדידות לאמונה – הצמחת האמונה בנפש.....לב
- ד. אמונה – הכח לשאת הפכים.....מג

חלק שני: איזון הנפש

- א. סוד האיזון – רצוא ושוב.....נט
- ב. איזון המודעות.....סח
- ג. מניע התהליך – הכח המאזן.....עד
- ד. עבודת הבינוני.....פה
- ה. כל אחד והאיזון שלו – דוגמאות של רצוא ושוב.....צו
- ו. הרצוא ושוב של עצם הנשמה
והשלכותיו בחיי היום יום.....קה
- נספח: נפש ההיסטוריה.....קטו

תשואות חן לכל המסייעים
בהוצאת ספר זה לאור

ג	ל	ע	י	נ	י
ו	א	ב	י	ט	ה
נ	פ	ל	א	ו	ת
מ	ת	ו	ר	ת	ך

© ה'תשס"ד, מהדורה שנייה ה'תשע"ד

בית הוצאה לאור על-יד מוסדות "גל עיני"

ת.ד. 1015 כפר חב"ד 6084000

טל': 1-700-700-966, פקס: 03-9607238

www.pnimi.org.il

עימוד: דוד הלל, ~~רשימו~~

כריכה: סטודיו חני בן אהרון

הפקה: ספריית בית אל

הפצה ראשית: ספריית בית אל, 02-6427117

ת.ד. 34101 ירושלים 9134002

www.beitel.co.il

מסת"ב: 4-77-7146-965-978 ISBN:

הקדמת המערכת

ספר זה, המוגש לפני הקוראים, עוסק באחד הנושאים ה'חמים' ביותר בהם נדרשים אנו להעמיק בדורנו – תורת הנפש על פי הקבלה והחסידות. על פי הבנתנו ואמונתנו, המודעות הגוברת בעולם במאה השנים האחרונות למתחולל במעמקי נפש האדם אינה אלא השתלשלות חיצונית של ההעמקה האדירה של החסידות בתחומים אלו (בדומה לכך שכל ההתפתחות המדעית היא הד קלוש לפריצת הדרך האדירה בפנימיות התורה). עם זאת, ההתפתחות של העולם המדעי-החיצוני בתחומים אלו תובעת 'תרגום' והתאמה של העומק החסידי לכלים ולמושגים של העולם החדש, והיא פותחת כר רחב לחיבור והפריה הדדית בין המבואר בחסידות לבין מושגי עולם הפסיכולוגיה.

הנושאים המובאים בספר אינם אלא צהר להשקפת התורה הרחבה בנושא – השקפה הנפרשת באופן מלא יותר בספרים נוספים (שכבר נדפסו וכאלו שעתידים לראות אור בעתיד, בע"ה) ובכמות עצומה של שיעורי הרב גינזבורג שליט"א.

חלקו הראשון של הספר עוסק בשימוש בכח האמונה כתשתית ליציבות הנפש וככלי להבראת כל חולייה. בתוך כך מתברר במה מתיחדת האמונה היהודית הטהורה, כיצד ניתן להצמיחה בנפש באופן מאוזן ומתוקן וכיצד מופיעה האמונה דווקא מתוך התמודדות אמיתית עם מה שנתפס כאחת הבעיות הקשות של האדם בעולם המערבי – בעית הבדידות הקיומית.

חלקו השני של הספר דן באריכות בדרך להגיע לאיזון נכון בנפש האדם. הוא מציג את המודל הבסיסי של דופק החיים בתנועה של "רצוא ושוב", דן בדמות ה"בינוני" – דמותו של אדם מאוזן באמת – וברבגוניות המאפיינת אדם זה, מעמיק בהבנת מהות הכח המאזן בנפש ויוצר בכך הבנה חדשה של התפתחות תהליכים נפשיים ללא חשש של שבירה והתמוטטות. הדיון כולו מלווה בדוגמאות רבות לאיזונים הנפשיים השונים אותם צריכים בני האדם ליצור בחייהם.

חלקו השלישי של הספר הוא מעין נספח, המשתמש במודל הנפשי המורכב שנבנה בחלק השני – המודל המשוכלל של דופק החיים – כדי לנתח לאורו את כל ההיסטוריה העולמית. כשם שתורת הנפש הפרטית מאירה כאן את ההתפתחות הנפשית של הכלל, כך גם הבנת הדוגמאות ההיסטוריות מעמיקה את הבנת המושגים כפי שהם מופיעים בנפשו של כל אדם בפרט.

ספר זה, בשונה מספרים אחרים בהוצאת "גל עיני", הוא פרי שכתוב של שיעורי הרב גינזבורג, מתוך חלק מקלטות הסמינר "תורת הנפש – פסיכולוגיה לאור תורת החסידות" (שנערך בקיץ תשנ"ג). סגנון הכתיבה, המבוסס על שכתוב קלטות תוך עיבוד קל בלבד של הדברים, מתייחד מסגנונם הרגיל של ספרי הרב. מחד, נשתמרה בסגנון זה הזרימה והאותנטיות של השיעור החי והקולח, כשלעתים הדברים גם פשוטים ומובנים יותר מאשר בסגנון קפדני של כתיבה, ולאידך חסרים הדברים את ההרחבה וההבהרה, כמו גם את הדיוק והדקדוק, שמאפיינים את הכתיבה הרגילה. ועוד, הכתיבה העוקבת אחרי רצף השיעורים מספקת לקורא טעימה ממושגים רבים ושונים, כאשר לעתים מורגש כי

ה'נגיסות' בתחומים השונים גדולות ודורשות תוספת הרחבה לשם 'עיכולן' הנכון, ולעתים נדמה דווקא כי נושאים מסויימים לא מוצו עד תוכם. עם זאת, החלטנו להגיש כך את הדברים בפני הקוראים – עם היתרונות והחסרונות שבשכתוב ה"בלתי מוגה" – בשל התועלת שיוכלו להפיק ממנה הקוראים: התלמידים החדשים יוכלו להציץ לנושאים חדשים תוך הנאה מהטריות, הראשונות והפשטות של הדברים, ואילו לתלמידים הותיקים ימצא כאן חומר רב עליו ניתן לבסס שיעורים לציבור הרחב, והיה זה שכרנו.

**הכח
שבאמונה**

האמונה ובריאות הנפש

ארבעה לשונות של אמונה

האמונה היא ראשית ויסוד לכל קומת כוחות הנפש^א. אם נרצה להבין את הנפש ואת בריאותה, עלינו לגשת תחילה אל האמונה. בריאות הנפש נובעת מתוקף האמונה, ובעצם הכל מתחיל ונגמר באמונה (בנפש, כח האמונה משול ליסוד העפר, עליו נאמר "הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר"^ב).

ישנם ארבעה פירושים לשורש **אמן**, והם מבטאים ענינים שונים של אמונה:

המובן הראשון של אמונה הוא לתוקף, כלומר, חוזק וקיום לעד. הפסוק המבטא זאת הוא "הוי' אלהי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אמן"^ג. הפירוש הפשוט של הפסוק הוא כי ה' קיים את כל ההבטחות הרחוקות שהבטיח לאבותינו בדרך פלא, כאשר פירוש סיומו – "אמונה אמן" – הוא "קיום קיים" או "חוזק חזק".

המובן השני של אמונה הוא נאמנות, כלומר, נתינת אמן במישהו וסמיכה עליו. המשמעות הפשוטה של להאמין במישהו היא לסמוך עליו. כדי שהאדם יהיה בריא בנפשו הוא חייב למצוא מקור-כח שיוכל לסמוך עליו ולתת בו את אמונו. הפסוק המבטא זאת (בדרך השלילה) מופיע בשירת "האזינו", כאשר ה' קובל

כלפי ישראל שהם "בנים לא אומן בם"^ז, כלומר שלא ניתן לסמוך עליהם.

הפירוש השלישי של אמונה הוא גידול וטיפול של אומן או אומנת. הפסוק המבטא זאת מופיע במגילת אסתר על מרדכי, "ויהי אומן את הדסה היא אסתר"^ח, כאשר הכוונה היא לגידולה, טיפולה וחינוכה של אסתר על ידו. על האומן, המחנך, להשפיע ולחזק את כח האמונה בנפש המחונך.

המובן הרביעי של אמונה הוא אַמְנוּת, כבפסוק "מעשי ידי אמן"^ט. כיום מקובל להבחין בעברית בין אַמְנוּת לאַמְנוּת, אך במקורות אין הבחנה כזו. מהקשר הלשוני ניתן ללמוד שהאמנות לכל גווניה היא ביטוי חיצוני של האמונה, ומובן זה האחרון משלים את המובן הראשון: האמנות היא האמצעי החשוב ביותר והמועיל ביותר לחיזוק הנפש ובריאותה, מאחר שהאמנות מבטאת את האמונה, ולכן ככל שיצליח האדם לבטא את עצמו בצורות השונות של האמנות, כך יגלה בעצמו את הכוחות הגנוזים של האמונה.

נתבונן כעת, כדרך הקבלה, בשרש העליון של ארבעת הפירושים, על ידי הקבלתם (כידוע שקבלה היא מלשון הקבלה) לארבע אותיות שם המיוחד, שם הוי' ב"ה, שהן המבנה היסודי של כל הויה, כללית ופרטית:

י אמונה מלשון תוקף. ה"י שבשם הוי' מכוונת לאבא, המבטא בבית את התוקף והקיום.

ה אמונה מלשון נאמנות. ה"ה הראשונה שבשם הוי' מכוונת לאמא, המעניקה בבית את התחושה שיש על מי לסמוך, כפי שכתוב (על משה רבינו, ש"זכה לבינה") – "בכל ביתי נאמן הוא"^י.

ו אמונה מלשון גידול. ה"ו שבשם הוי' מכוונת לבן, שענינו הוא להתחנך, "להתאמן", לגלות ולפתח את מטמון האמונה שבנפשו. הגידול תלוי במדות הלב, ברגש, שכנגד ה"ו שבשם.

ה אמונה מלשון אמנות. ה"ה האחרונה שבשם הוי' מכוונת לבת, סוד המלכות (– מציאות), הנותנת ביטוי מוחשי לאמונה.

אמונה – יסוד הבריאות והתיקון

מהו הקשר בין בריאות לאמונה? הביטוי "מעשה ידי אמן" בשיר השירים מתאר את בריאת העולם על ידי הקב"ה כמעשה אמנות. התורה פותחת בפסוק "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ"^א. בדרך מליצה מפרשים את "בראשית ברא" מלשון בריאות, כלומר שראשית כל יש להיות בריא: "בראשית – ברא", ראשית כל – הבריאות! יש להיות בריא בגוף ובריא בנפש, וכך מתפרש המשך הפסוק – "את השמים ואת הארץ" – גם על השמים והארץ שבאדם עצמו, הנשמה (= "השמים") והגוף.

ישנם שני פירושים למילה "ברא":

הרמב"ן כותב בפירושו לפסוק הראשון בתורה כי אין בלשון הקודש מילה המתארת התהוות יש מאין פרט ל"ברא". לפי זה, המשמעות הפשוטה של "ברא" היא שהעולם אינו קדמון ח"ו, כפי שסברו היוונים, אלא נברא יש מאין ואפס המוחלט.

לעומת זאת, מצאנו בספרי הקבלה גם פירוש הפוך לגמרי: לפי פירוש זה, "בראשית ברא" בא על הרקע של "והארץ [כבר] היתה תהו ובהו"^ב, הבריאה היא רק שלב מסוים בתהליך השתלשלות העולמות – שלב התיקון וההבראה. התורה מתחילה משלב

התיקון, הבא על רקע של שבירה קודמת. לפני הבריאה היה עולם קדום המכונה "עולם התהו", שלא החזיק מעמד ונשבר לרסיסים. כעת יש לתקנו, והמילה המבטאת זאת היא "ברא" במשמעות של הבראה – יש לשקם את העולם הקדום שנשבר. העולם הוא בדיוק כמו אדם שעבר טראומה של התמוטטות, וכעת המשימה היא להבריאו, לשקמו ולתקנו.

אם כן, נראים כאן שני מבטים, הפוכים לחלוטין, ביחס למושג בריאה. השאלה הנשאלת לפיכך היא: האם העולם הוא כמו דף חדש וחלק, יפה וטוב (כפי הפירוש הראשון), או שהוא כנייר מחוק, שיש לתקנו במדת האפשר (כפירוש השני)?

התשובה לכך מתבהרת בספרי הקבלה והחסידות עצמם: כדי להבריא באמת את הנפש יש להגיע למקום נעלם בתוכה, לשורש ראשוני ועל-מודע, הגבוה ממה שנשבר. הכח לתקן בא ממקום הנמצא מעל לנקודת השבירה והתיקון הגלויים לעינינו. ההתקשרות לאותו מקום נעשית רק על ידי אמונה. האמונה היא בכך שבתוך השבר הגדול מצוי עדיין אי שם שרש בלתי משתנה, מקום מכוסה ששורשו מעל לכל שבירה, וממנו ניתן להצמיח ארוכה ומרפא למציאות כולה. אותו מקום לא נשבר ולא יכול להשבר לעולם, כמו שנאמר ביחס לה' יתברך עצמו "אני הו' לא שנית", וכן נאמר "אתה הוא עד שלא נברא העולם, אתה הוא משנברא העולם, אתה הוא בעולם הזה ואתה הוא לעולם הבא". ה' הוא העצם הבלתי משתנה, וגילוי העצם הבלתי משתנה בנפש האלקית שבישראל, שהיא "חלק אלוק ממעל ממש", הוא סוד האמונה.

ספר התניא (ספר היסוד של החסידות, שחובר על ידי רבי שניאור זלמן מליאדי, מוסד חסידות חב"ד) הוא כולו ספר של

עצות לתחלואי הנפש. באחד המקומות מתואר בספר אדם שיש לו בעיות בתחומי משפחה, בריאות או פרנסה – "בני חיי ומזוני" – והמצוקות הגשמיות הללו מעיקות מאד על נפשו. בעל התניא קובע שהתמודדותו יכולה להעשות רק בדרך אחת – דרך האמונה! וזו לשונו:

...רק אמונה אמיתית ביוצר בראשית, דהיינו שהבריאה יש מאין הנקרא ראשית חכמה, והיא חכמתו שאינה מושגת לשום נברא, הבריאה הזאת היא בכל עת ורגע שמתהוים כל הברואים יש מאין מחכמתו יתברך המחיה את הכל. וכשיתבונן האדם בעומק הבנתו ויצויר בדעתו הווייתו מאין בכל רגע ורגע ממש, האיך יעלה על דעתו כי רע לו או שום יסורים מבני חיי ומזוני או שארי יסורין בעולם, הרי האין שהיא חכמתו יתברך הוא מקור החיים והטוב והעונג והוא העדן שלמעלה מעולם הבא, רק מפני שאינו מושג לכן נדמה לו רע או יסורים, אבל באמת אין רע יורד מלמעלה והכל טוב רק שאינו מושג לגודלו ורב טובו והו' עיקר האמונה שבשבילה נברא האדם...

כאשר האדם יצייר בדעתו שהוא נברא בכל רגע יש מאין ואפס המוחלט הוא לא ירגיש יסורים כלל. הרגשת היסורים באה לאדם מפני שאינו משיג את האין, את חכמתו יתברך שהיא מקור החיים הטוב והענג, "העדן שלמעלה מעולם הבא", ולכן נדמה לו שיש רע ויסורים בעולם. רק כאשר האדם מתבונן מתוך "אמונה אמיתית ביוצר בראשית" הוא מוצא את האין האלקי המבריא את היש הנשבר.

הקשר שנוצר לאין האלקי על ידי האמונה הוא ברית (הברית שכרת ה' עם אבותינו) – התקשרות של עצם בעצם. מי

שמתקשר לאין האלקי, המהווה את היש כולו בכל רגע, בודאי לא יחוש ברע, מאחר שאותו האין הוא עצם ומקור הענג והטוב שלמעלה מהעולם הבא. האין האלקי נמצא מעל השבירה ("העולם הזה") והתיקון ("העולם הבא"), ומשום כך דווקא הוא נותן כח לאדם לתקן כל שבר.

המילה "אין" מתפרשת כמתיחסת לדבר כה נבדל וקדוש מכל המוכר והמוחשי לנו, עד שלגבינו הוא כאין ואפס ממש. כאשר לא מתקשרים לאין נמצאים תחת השבירה, בתוך הצרות והיסורים. רק ברגע שחוזרים לאין, על ידי האמונה, הכל הופך לטוב שאין לשערו כלל.

כעת נישב את שני הפירושים למילה "בריאה":

פירושו של הרמב"ן, שהעולם נברא על ידי ה' יש מאין ואפס המוחלט (בניגוד לחכמת יון הטוענת לקדמות העולם ח"ו), מתייחס בעיקר לתודעת ההווה, לרגע הזה ממש ולא לעבר.

מאידך, לגבי תודעת העבר מתאים הפירוש הקבלי כי הבריאה משמעה תיקון. על האדם לדעת שיש עבר שנשבר, וכעת עליו לצאת מהמצב שנוצר על ידי השבירה ולתקן את עצמו או את זולתו. פירושו האמיתי של "בראשית ברא" הוא איפוא שיש לתקן את השבירה (לפי הפירוש השני) באופן של "יש מאין" (לפי הפירוש הראשון), אך לא במובן של בריאה יש מאין שהתרחשה לפני כך וכך שנים אלא כבריאה של יש מאין שנמצאת מעל הזמן ומופיעה בתוכו בכל רגע ורגע, כולל גם ברגע זה ממש.

בקבלה, שבירת עולם התהו מתחוללת מספירת הבינה ומטה". לעומתה, ספירת החכמה (שמעל לספירת הבינה), "ראשית חכמה" (בחינת אין, שאינו מושג לאדם כלל), נמצאת מעל לזמן,

מעל לשבירה ולתיקון. את השבירה שבבינה יש להבריא באמצעות כח ההתחדשות מאין של החכמה, בסוד "והחכמה מאין תמצא" (ונתפרש בקבלה וחסידות "והחכמה מאין – תמצא [בבינה]"), שהחכמה הבאה מן האין הופכת ליש ומציאות בבינה, ובכך מבריאה החכמה את הבינה).

ולסיכום, מכח האמונה האמיתית שהעולם מתחדש יש מאין ברגע זה ממש, ניתן להבריא, בדרך ממילא (בהיות האין האלקי למעלה גם מהעולם הבא, ועל כן אין צורך להכנס למאבק גלוי בין הטוב של העולם הבא והרע של העולם הזה, רק להאיר, בדרך ממילא, מהטוב האלקי שמעל לכל), את המצב שנוצר על ידי פגעי העבר.

אמונה – הראש הלא נודע

לא ניתן כלל להבין את מהותה של האמונה, ובלשון הקבלה מכוונת האמונה בנפש כנגד רדל"א – רישא דלא אתידע – הראש הבלתי נודע, המדרגה הגבוהה ביותר בעל-מודע שבנפש. יש בעל-מודע שלש מדרגות, המכוונות "שלשה ראשים שבכתר". הראש הגבוה ביותר הוא רדל"א – "רישא דלא ידע ולא אתידע" (בשמו המלא) – המבטא דרגת על-מודע שאינה יודעת את עצמה וממילא גם לא נודעת לזולתה. למטה ממנה נמצא ה"רישא דאין" (מקור התענוג שבנפש) ולבסוף ה"רישא דאריך" (מקור הרצון שבנפש). האמונה, ה"רישא דלא אתידע", היא כנגד האין המוחלט האמיתי (שלמעלה מה"רישא דאין").

מדרגה מסוימת מודעת לאדם או לזולתו רק כאשר ישנה "התלבשות". ברגע שדבר מסוים מתלבש בתוך דבר אחר, הוא מקבל כלי של התבטאות, וכך הוא נודע ומוכר. אם דבר מה אינו

מתלבש בכלום, אין בו שום תפיסה ואחיזה. יש רק מדרגה אחת שאינה מתלבשת בשום לבוש, מדרגת האמונה, ולכן היא נקראת גם "ריש גלי" – הראש הגלוי והמופשט מכל התלבשות. כל הספירות והפרצופים בקבלה מלובשים אחד בשני, כמו צינור בתוך צינור, פרט לרדל"א – כח האמונה הפשוטה.

אם האדם משועבד למשהו – כאשר הוא מתלבש, נתפס או מונח, בכל דבר במציאות (בין אם מדובר בתאוה גשמית, בחיפוש אחר חוויה רוחנית או בהנחות שכליות מסוימות) – הוא אינו יכול לגלות את כח האמונה שבו. כח האמונה האמיתי מופשט ונעלה מכל הנחה מוקדמת.

מסופר על חסידים שכאשר הגיעו לשיא ההתבוננות באלקות איבדו ודאות ביחס לקיומם! זהו "חוק אי הודאות" הנמצא בנפש במדרגת הרדל"א. כאשר נדמה לאדם שהוא חי וקיים אין זו חווית האמונה הפשוטה. רק כאשר הוא מגיע לאי הודאות המוחלטת, אז הוא מוצא את ה' באמת. כאשר הגיע אברהם אבינו, ראש כל המאמינים, למצב של בדידות קיומית, אז גילה את ה' בורא העולם.

ניתן לתאר את האמונה כמצב של "בדידות קיומית" (והרמז: ראשי התיבות של בדידות קיומית עולים אמונה; בדידות קיומית = ד פעמים אברהם, ראש כל המאמינים). אברהם נקרא "עברי" משום שכל העולם היה מעבר אחד והוא היה מהעבר השני¹. ה"עבר" של כל העולם היינו כל הנחות העולם, כל הודאות כלפי הקיום. לגבי אברהם כל זה מופרך, ולכן נכתב "ויוצא אותו החוצה"² – ה' הוציא את אברהם מחוץ ליקום, ושם הוא מגלה את דרך האמונה, את ה'. הפסוק "תשורי מראש אמונה"³ מכון לפי

חז"ל⁴ לאברהם אבינו, המגלה את ה' מ"הראש הגלוי", סוד האמונה.

בזהר נאמר כי "כד אתתקן רישא דעמא אתתקן כולא עמא"⁵ – כאשר נתקן ראש העם, נתקן ממילא כל העם (וכן להפך, כאשר המלך אינו מתוקן, אף אחד לא יכול להיות מתוקן). "תיקון" משמעו התלבשות (עד שבארמית מכונים הלבושים "תיקונים"), וכנ"ל שההתלבשות מאפשרת לכל דבר להתבטא ולהתגלות. בנפש האדם ה"רישא דעמא" מרמז לראש הגלוי (הרדל"א), לרוממות העצמית שבנפש. תיקון האמונה – ה"ריש גלי" – היינו התגלותה במודע שבנפש, שתשרה את השראתה על שאר כוחות הנפש ותתבטא דרכם. כאשר האמונה מאירה בנפש ופועלת את פעולתה בכל דרכי האדם, נתקנים ממילא גם כל שאר כוחות הנפש. לעומת זאת, כאשר האמונה פגומה, פגומים ממילא כל שאר הכוחות. יסוד האמונה קובע את הכל.

הערות

- א. בכל הבא לקמן ראה באריכות מאמור "כח האמונה" שבספר אמונה ומודעות.
- ב. קהלת ג, כ.
- ג. ישעיה כה, א.
- ד. דברים לב, כ.
- ה. אסתר ב, ז.
- ו. שיר השירים ז, ב.
- ז. במדבר יב, ז.
- ח. בראשית א, א.

ט. שם פסוק ב.

י. מלאכי ג, ו.

יא. תפילת השחר.

יב. מועד קטן כח, א.

יג. תניא אגרת הקודש פי"א

יד. לקביעה שהשבירה מתחילה מהבינה ומטה שני פירושים על פי הקבלה (ודי למבין):

א. השבירה כולה מתחוללת בשם סג, המכוון כנגד הבינה באורות עסמ"ב (מילויי שם הוי' ב"ה – עב, סג, מה, בן – המכוונים בעצמם כנגד אותיות שם הוי' ב"ה) דא"ק.

ב. ראשית השבירה היא באחורי אבא ואמא, והיחס בין הפנים דאבא ואמא לאחור דאבא ואמא הוא כיחס שבין החכמה לבינה.

טו. תהלים קיא, י.

טז. איוב כח, יב.

יז. להרחבה ראה סוד הוי' ליראיו הוספה לשער א (עמ' קיח ואילך).

יח. בראשית רבה מב, ח.

יט. בראשית טו, ו.

כ. שיר השירים ד, ח.

כא. שיר השירים רבה ד, ג.

כב. עפ"י זהר ח"ג קלה, א (וראה מאמר בשם זה בספר מלכות ישראל ח"ב).

האמונה הטהורה

שלוש אמונות לשלוש נפשות

כתוב בתחילת ספר התניא^א כי יש לאדם שתי נפשות – נפש אלקית ונפש בהמית. כאשר מעמיקים בספרות החסידית 'מגלים' נפש נוספת הממוצעת בין הנפש האלקית לנפש הבהמית – הנפש השכלית.

לכל יהודי, החל מאברהם אבינו והלאה, יש נפש אלקית בנוסף לשכלית והבהמית, ואילו לאינו יהודי יש שתי נפשות – שכלית ובהמית. אצל גוי יש תנודה בין שתי הנפשות הללו, היוצרת מתח וקונפליקט נפשי הזקוק לפתרון. לנפש השכלית של היהודי יש אופי שונה מזו של האיני יהודי, יש לו שכל אנושי עם 'אופי' יהודי.

לכל אחת משלוש הנפשות הללו יש את כל מערכת הכוחות. לפי הכלל של "את זה לעומת זה עשה האלהים"^ב, כל מה שיש בנפש האלקית קיים גם בנפש השכלית ובנפש הבהמית. כנגד שלוש הנפשות יש שלוש אמונות. לכל נפש יש את האמונה (הרדל"א) שלה, ובהתאם לכך מתאפיינים כל כוחותיה.

האמונה המוחלטת של הנפש האלקית היא האמונה המתוקנת, אשר מתקנת את כל כוחות הנפש והופכת אותם לאלקיים.

אברהם זכה לנפש האלקית בזכות שבירר ותיקן את האמונה באמת, וכך קנה לעצמו מערכת חדשה של כוחות נפש הנקראת